

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ : την Υπουργό Πολιτισμού, κα Αίνα Μενδώνη

ΘΕΜΑ: « Αυξήσεις στο εισιτήριο της Σπιναλόγκας – Επιπτώσεις, διαβούλευση, και ανάγκη πλήρους αποτίμησης της εφαρμογής της νέας τιμολογιακής πολιτικής »

Κυρία Υπουργέ,

Η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού να προχωρήσει σε δραστική αύξηση του εισιτηρίου εισόδου στον αρχαιολογικό χώρο της Σπιναλόγκας, από 8 ευρώ σε 20 ευρώ, ήδη προκαλεί σοβαρές κοινωνικές, οικονομικές συνέπειες, αλλά ταυτόχρονα επηρεάζει και τη τουριστική δραστηριότητα συνολικά στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αγίου Νικολάου και της Ελούντας, πλήττοντας τη βιωσιμότητα των τοπικών επιχειρήσεων και την προσβασιμότητα στο ίδιο το μνημείο. Όπως αναφέρεται από τον Σύλλογο Ιδιοκτητών Τουριστικών Σκαφών Κόλπου Μεραμπέλλου και τον Σύλλογο Εστίασης και Διασκέδασης Αγίου Νικολάου, το συνολικό κόστος μιας οικογενειακής εκδρομής (μετακινήσεις, εισιτήρια, βασικά έξοδα) ξεπερνά πλέον τα 200–250 ευρώ, αποθαρρύνοντας την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο. Στην παρούσα συγκυρία, όπου σημαντικοί χώροι του Λασιθίου όπως η Χρυσή και το Δικταίον Άντρον παραμένουν κλειστοί λόγω έργων, η Σπιναλόγκα αποτελεί τον μοναδικό ενεργό τουριστικό πυλώνα της περιοχής και η απότομη πτώση της επισκεψιμότητας εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για τη συνολική τουριστική και οικονομική σταθερότητα του τόπου.

Η αύξηση αυτή αποτελεί τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή τιμής σε σύγκριση με όλους τους υπόλοιπους αρχαιολογικούς χώρους της χώρας και εφαρμόστηκε χωρίς προηγούμενη ουσιαστική

διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και τους θεσμικούς και επαγγελματικούς φορείς της περιοχής. Ήδη, σύμφωνα με καταγγελίες επαγγελματιών και ενώσεων της περιοχής, παρατηρείται μείωση της επισκεψιμότητας άνω του 30% - αγγίζοντας μερικές φορές και το 50%, σημαντική πτώση στο μεταφορικό έργο των σκαφών και αρνητικές επιπτώσεις στα καταστήματα, την εστίαση και τον τουριστικό κύκλο εργασιών της Πλάκας, της Ελούντας και του Αγίου Νικολάου.

Σύμφωνα με την επίσημη απάντηση που λάβαμε από τον Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ) στην υπ' αριθμ. 4490/23.4.2024 Ερώτησή μας, η απόφαση για την αύξηση του εισιτηρίου στη Σπιναλόγκα βασίστηκε σε μελέτη που εκπόνησε ο ίδιος ο Οργανισμός, με στόχο τον «εξορθολογισμό» των τιμών βάσει της επισκεψιμότητας και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών προτύπων. Η Σπιναλόγκα κατατάχθηκε στη Β' κατηγορία, μαζί με αρχαιολογικούς χώρους πολύ υψηλής επισκεψιμότητας, όπως η Κνωσός, χωρίς να προβλέπεται διαφοροποίηση βάσει τοπικών συνθηκών, ιδιαιτεροτήτων ή της ιστορικής και κοινωνικής σημασίας του κάθε μνημείου. Η απάντηση επικαλείται την ανάγκη αύξησης των εσόδων για την ενίσχυση του πολιτιστικού προϊόντος και την επανεπένδυση στους ίδιους τους αρχαιολογικούς χώρους. Παρά την αύξηση του εισιτηρίου στη Σπιναλόγκα στα 20 ευρώ, με επίσημο ρητό στόχο την ενίσχυση των εσόδων και την επανεπένδυση στους αρχαιολογικούς χώρους, η κατάσταση των βασικών υποδομών στο νησί παραμένει εξαιρετικά προβληματική. Συγκεκριμένα, καταγράφονται μόλις δύο τουαλέτες, οι οποίες υπολειπονται λόγω ανεπαρκούς υδροδότησης, ενώ η ηλεκτροδότηση είναι ελλιπής ή ανύπαρκτη. Επιπλέον, δεν υπάρχει κατάλληλος μώλος αποβίβασης για τα τουριστικά σκάφη, με αποτέλεσμα οι επισκέπτες να αποβιβάζονται υπό επισφαλείς συνθήκες. Οι βασικές αυτές ελλείψεις υποδομών, σε συνδυασμό με την πλήρη απουσία ορατών έργων αναβάθμισης, δημιουργούν εύλογα ερωτήματα για το πού κατευθύνονται τα αυξημένα έσοδα από τα εισιτήρια και πώς δικαιολογείται το ύψος του αντιτίμου, το οποίο δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών και της εμπειρίας του επισκέπτη.

Ωστόσο, στην απάντηση αυτή δεν παρατίθεται κανένα ποσοστό ή χρονοδιάγραμμα για την επανεπένδυση των νέων εσόδων στον ίδιο τον χώρο της Σπιναλόγκας, ούτε παρουσιάζεται οποιαδήποτε ανάλυση ή πρόβλεψη για τις κοινωνικές και τουριστικές επιπτώσεις από την τόσο απότομη αύξηση της τιμής εισόδου. Επιπλέον, αγνοείται πλήρως η ιδιαίτερη σημασία του μνημείου ως τόπου ιστορικής μνήμης, με ευαίσθητο συμβολισμό, συνδεδεμένο με την εμπειρία του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανθρώπινης αντοχής, καθώς και με διεθνή προοπτική ένταξης στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO – κάτι που θα όφειλε να ενισχύει τη λογική καθολικής, ισότιμης και προσιτής πρόσβασης. Τέλος, δεν υπήρξε ούτε στοιχειώδης δημόσια διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και τους δήμους της περιοχής, παρά το γεγονός ότι το μέτρο επηρεάζει άμεσα τη

λειτουργία του τοπικού τουρισμού και την ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα της περιοχής. Επιπλέον, το συνολικό κόστος επίσκεψης στη Σπιναλόγκα – με εισιτήριο, μεταφορά, βασικά έξοδα – εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 200€ για μια τετραμελή οικογένεια, μετατρέποντας έναν ιστορικό χώρο σε προορισμό «πολυτελείας». Αυτή η εξέλιξη ακυρώνει στην πράξη το αφήγημα περί ενίσχυσης του πολιτιστικού αποτυπώματος της χώρας και προκαλεί έντονη κοινωνική και πολιτική αντίδραση.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για τη Σπιναλόγκα, ανά έτος και ανά μήνα, όσον αφορά τόσο την επισκεψιμότητα όσο και τα έσοδα από τα εισιτήρια, για τα έτη 2022, 2023 και 2024. Τα δεδομένα καταδεικνύουν μια σταθερά ανοδική πορεία, τόσο στον αριθμό των επισκεπτών όσο και στις εισπράξεις, γεγονός που αποδεικνύει τη διαρκή δυναμική και ελκυστικότητα του μνημείου. Συγκεκριμένα, η ετήσια επισκεψιμότητα αυξήθηκε από 394.570 επισκέπτες το 2022, σε 408.066 το 2023, και σε 431.019 το 2024. Αντίστοιχα, τα συνολικά έσοδα ανήλθαν σε 2.201.692 ευρώ το 2022, σε 2.290.824 ευρώ το 2023, και σε 2.419.042 ευρώ το 2024. Η αυξητική αυτή τάση, τόσο σε τουριστικό όσο και σε δημοσιονομικό επίπεδο, αποδεικνύει ότι η Σπιναλόγκα αποτελούσε ήδη ένα πλήρως λειτουργικό, αυτοτελές και κερδοφόρο πολιτιστικό προϊόν πριν την επιβολή της νέας τιμολογιακής πολιτικής, γεγονός που εντείνει τα ερωτήματα για τη σκοπιμότητα της υπερβολικής αύξησης του εισιτηρίου εισόδου.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΗ 2022-2024 (σε ευρώ)													
	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ (JANUARY)	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ (FEBRUARY)	ΜΑΡΤΙΟΣ (MARCH)	ΑΠΡΙΛΙΟΣ (APRIL)	ΜΑΪΟΣ (MAY)	ΙΟΥΝΙΟΣ (JUNE)	ΙΟΥΛΙΟΣ (JULY)	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ (AUGUST)	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ (SEPTEMBER)	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ (OCTOBER)	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ (NOVEMBER)	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ (DECEMBER)	ΣΥΝΟΛΟ (TOTAL)
Σπιναλόγκα 2022	0	0	484	97.176	240.548	331.560	386.808	462.692	402.460	274.148	4.820	996	2.201.692
Σπιναλόγκα 2023	0	492	1.020	116.740	286.688	369.208	357.628	438.864	417.164	295.544	7.320	156	2.290.824
Σπιναλόγκα 2024	720	636	3.100	107.900	325.703	354.583	374.584	436.265	446.199	359.744	9.424	184	2.419.042

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ, ΕΤΗ 2022-2024													
	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ (JANUARY)	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ (FEBRUARY)	ΜΑΡΤΙΟΣ (MARCH)	ΑΠΡΙΛΙΟΣ (APRIL)	ΜΑΪΟΣ (MAY)	ΙΟΥΝΙΟΣ (JUNE)	ΙΟΥΛΙΟΣ (JULY)	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ (AUGUST)	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ (SEPTEMBER)	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ (OCTOBER)	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ (NOVEMBER)	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ (DECEMBER)	ΣΥΝΟΛΟ (TOTAL)
Σπιναλόγκα 2022	0	0	232	20.907	43.285	56.812	69.174	84.768	68.328	47.778	1.966	1.320	394.570
Σπιναλόγκα 2023	0	1.045	1.894	25.202	50.744	58.989	62.074	81.485	69.922	51.378	2.588	2.745	408.066
Σπιναλόγκα 2024	216	1.277	2.150	23.510	56.463	58.852	63.424	81.544	75.787	60.727	3.417	3.652	431.019

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ - <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SCI21/2024-M12>

Η πολιτιστική πολιτική δεν μπορεί να βασίζεται στην οικονομική εξάντληση των επισκεπτών ούτε να αντιμετωπίζει τους αρχαιολογικούς χώρους ως ανεξάντλητες πηγές εισπράξης. Δεν είναι δυνατόν μνημεία με έντονη ιστορική, κοινωνική και ηθική βαρύτητα, όπως η Σπιναλόγκα, να «ξεξουμίζονται» οικονομικά, χωρίς την παραμικρή ανταποδοτικότητα προς τον επισκέπτη ή προς την τοπική κοινωνία που τα περιβάλλει. Η αύξηση του εισιτηρίου δεν μπορεί να αποτελεί αυτόνομο εργαλείο ενίσχυσης των εσόδων, όταν δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη αναβάθμιση των υποδομών, από διαφανή προγραμματισμό επενδύσεων ή από πραγματική μέριμνα για την κοινωνική προσβασιμότητα των μνημείων. Η έλλειψη βασικών υποδομών και η απουσία συγκεκριμένων έργων στη Σπιναλόγκα

ακυρώνουν στην πράξη κάθε επιχείρημα περί πολιτιστικού "εξορθολογισμού" και μετατρέπουν την πολιτιστική διαχείριση σε λογιστική πρακτική χωρίς ουσία, όραμα ή σεβασμό.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κυρία Υπουργέ,

- 1. Ποια ήταν τα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια της μελέτης του ΟΔΑΠ που τεκμηριώνουν την αύξηση του εισιτηρίου της Σπιναλόγκας από 8€ σε 20€; Υπάρχει σχετική ανάλυση κόστους-οφέλους;*
- 2. Για ποιο λόγο δεν υπήρξε δημόσια διαβούλευση με τους Δήμους, τις Περιφέρειες και τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς του Λασιθίου, πριν από την εφαρμογή του μέτρου;*
- 3. Ποια είναι τα στοιχεία επισκεψιμότητας της για το διάστημα Ιανουαρίου–Ιουνίου 2025;*
- 4. Ποια είναι τα στοιχεία εσόδων από εισιτήρια στον ίδιο χώρο για το παραπάνω διάστημα;*
- 5. Υπάρχει πρόβλεψη για ποσοστό επανεπένδυσης των νέων εσόδων στον ίδιο τον αρχαιολογικό χώρο της Σπιναλόγκας; Αν ναι, ποιο είναι αυτό και σε ποια έργα θα κατευθυνθεί και εντός ποιου χρονοδιαγράμματος;*
- 6. Προτίθεται το Υπουργείο να επανεξετάσει τη συγκεκριμένη τιμολογιακή πολιτική στη βάση των μέχρι τώρα αρνητικών συνεπειών στην επισκεψιμότητα, την τοπική οικονομία και την κοινωνική προσβασιμότητα στο μνημείο;*
- 7. Εξετάζεται το ενδεχόμενο υιοθέτησης ειδικών κοινωνικών ή τοπικών αντισταθμιστικών μέτρων (π.χ. οικογενειακά πακέτα, κλιμακωτή εφαρμογή, ένταξη σε συνδυαστικά εισιτήρια με το Μουσείο Αγίου Νικολάου κ.ά.);*

Οι Ερωτώσες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου